

Wij nemen aan dat Kan lof oogstte voor de stevige wijze waarop hij twee groepen burgemeesters toegesproken had, maar de positie van de Raad van State waar hij lid van was, werd er niet door versterkt. Dat Seyss-Inquart van deze raad slechts de afdeling voor geschillen van bestuur handhaafde, had de instemming van het college van secretarissen-generaal – niet van alle leden: Tenkink (justitie) had, althans eind mei, de raad als adviserend lichaam willen handhaven¹ en aan Frederiks (binnenlandse zaken) was een advies in gelijke geest uitgebracht door een zijner hoofdamttenaren, mr. J. M. Kan, oudste zoon van de staatsraad.² De meeste secretarissen-generaal evenwel, vermoedelijk Frederiks inclusief, gaven er de voorkeur aan dat de onder Winkelman geschapen toestand, waarbij door de raad als adviserend college een streep gehaald was, bestendig werd. Van Poelje (onderwijs, kunsten en wetenschappen) nam dat al heel licht op: die bejaarde heren kende hij 'nauwelijks'; zo oud waren ze dat ze eigenlijk niet meer 'in het leven (stonden)'.³

De Raad van State zelf tilde er heel wat zwaarder aan. Hij had begin juni via het college van secretarissen-generaal Seyss-Inquart per brief trachten te benaderen. 'Mijns inziens ware 't verstandig', tekende staatsraad Aalberse aan,

'wanneer hij de Raad van State tot officiële adviseur behield: dit zal bij de bevolking groter vertrouwen wekken en de rust bevorderen . . . Goddank gaat tot heden alles goed, dank zij ook de zeer welwillende houding welke de Duitsers aannemen. 't Is daarom te betreuren dat de Engelse radio in zijn Nederlandse uitzendingen driemaal per dag onze bevolking tracht op te ruien'.⁴

Of Seyss-Inquart de brief van de Raad van State onder ogen kreeg, weten wij niet – in elk geval verscheen ruim drie weken later (24 juni) zijn verordening waarbij van de raad alleen de afdeling voor geschillen van bestuur (Aalberse, Kan, Koolen en jhr. mr. L. van Bronkhorst Sandberg, oud-referendaris van de raad) gehandhaafd bleef.⁵ Daags daarna kwam Kan aan zijn collega's de boodschap van het college van secretarissen-generaal overbrengen: 'dat verwacht werd dat de leden die niet in de afdeling zitten,

¹ 'Nota van Justitie', 27 mei 1940 (Collectie-Frederiks, 7-e-4). ² Nota, 3 juni 1940 (a.v., 7-e-6). ³ Getuige G. A. van Poelje, *Enq.*, dl. VII c, p. 540. ⁴ P. J. M. Aalberse: *Dagboek*, 1 juni 1940. ⁵ De voorzitter van de afdeling, jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, was met de koningin naar Engeland vertrokken.